

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Speculum Approbandorum Bipartitum

Unczovsky, Marianus

Coloniæ Agrippinæ, 1693

Quæstio XI. Continuatur eadem materia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37308

bita, non esse nisi moralem; neque
 nora media certa *certitudine Juris* e
 cenda esse illa, de quibus constat in
 genere, quòd sint à Deo instituta, sit
 illis annexa justificatio, & salus.

V. Affirmabis utiq; in articulo mortis
 consulendum esse homini, ut amplec-
 tatur media salutis non tantum secu-
 riora, verum etiam securissima?

S. Omnino, nulla enim satis magna se-
 curitas, ubi periclitatur æternitas.

QUÆSTIO XI.

Continuatur eadem materia.

Vicar. **A**udire desidero, an contri-
 tio in aliquo sensu dici
 queat necessaria ad salutem necessita-
 te medij?

Sac. Sic necessaria potest dici in hoc
 sensu, quatenus non habendo copiam
 Sacramenti Poenit: si peccator salvari
 velit, necesse est, ut contritionem ac-
 tualem suorum peccatorum habeat.

V. Num.

U. Numquid peccator justificari potest sine actu formali pœnitentiæ?

S. Regulariter id non evenit cum regulariter occurrant homini sua peccata mortalia, sine quorum detestatione non justificabitur: quod si peccata homini non occurrant, prout contingere posset, si subito ad martyrium raperetur, tunc justificabitur per actum virtuales pœnitentiæ, inclusum in actu dilectionis DEI super omnia: quare observo ad justificationem impij extra sacramentum necessariam esse vel *contritionem actualem, vel virtuales*, consistentem in actu dilectionis DEI super omnia, nec ignoro conformiter ad definitionem supra expressam, quod contritio semper habeat adjunctam dilectionem DEI supernaturalem, siquidem immediatè ad justificationem disponit, qualis dispositio sine dilectione DEI tanquam medio ad justificationem necessariò (juxta illud: *qui non diligit manet in morte*) haberi non posset.

U. Er.

U. Ergo actui contritionis & amoris DEI competit justificare tantummodo dispositivè?

S. (*Quidquid dicant alij*) ego sententiam dico juxta doctrinam *Sac. Conc. Trid.* nuntiantis contritionem, & alios actus penitentis inter dispositiones prærequiritas ad formalem justificationem, & non justificare solum dispositivè, quod si contrarium dixerò, & nominaverò actum contritionis, aut amoris DEI formalem justificantem, hoc ipso contra citatum *Concil.* negabo unicam esse causam formalem justificationis: & cum in parvulis ante usum rationis habeatur justificatio sinè contritione, similiter in adultis justificatis intrà Sacramentum cum sola attritione, quomodo verum erit formam justificationis esse semper unam, & eandem specie in omnibus hominibus, si tribuerimus justificationem formaliter contritioni, aut amori DEI?

U. Quid aliud operit universa delicta, præ-

præterquam charitas? & quid deducit animam ad DEI amplexum, præterquam dilectio? ergo dilectio quemadmodum & contritio est forma justificans?

S. Operit utique delicta charitas, sed hæc ipsa juxta modum loquendi P.P. conformem textibus S. Script. est gratia habitualis, cui competit justificare formaliter, nec aliter se habet actualis dilectio DEI ad remissionem peccati, quam eleemosyna ad eiusdem extinctionem nempe dispositivè.

U. Sed concedere oportet, quòd positâ contritione ponatur remissio peccati, ergo quoq; concedendum est ipsam esse formam justificantem?

S. Scio contritionem impetrare veniam sive remissionem peccatorum, formam tamen justificantem dico ipsam gratiam habitualem.

U. Nonnè sinè infusione gratiæ potest haberi justificatio & salus?

S. Etiam DEUS potest peccatorem absque

que prævia suorum peccatorum
 tritione salvare (*loquendo de potestate
 absoluta*) modò peccator non poterit
 obicem Omnipotentia Divina, qualem
 poneret complacendo de peccato,
 to, aut obstinatè persistendo in volun-
 tate DEUM ultrà offendendi: carum,
 his exclusis, etsi actu de peccatis
 commissis non doleret, aut con-
 teretur, poterit nihilominùs DEUS
 sua potentia absoluta illum justificare
 eiq; peccata commissa condonare, ne-
 que tunc salvaret impœnitentem *posi-*
tivè, sed tantùm *negativè*, id est: non
 dolentem de peccato. An autem æ-
 quata remissio & destructio peccati
 & consequenter justificatio esse possit
 absq; infusione gratia? sequacibus
 Thomæ hoc videtur implicatorium,
 cum quibus tenendo negatur supradic-
 tum: cùm enim juxta hos gratia habi-
 tualis sit immediatè opposita pecca-
 to, sicut lux tenebris, ejusq; destruc-
 tiva, nisi hanc largiatur DEUS, manebit

bit peccatum, eritq; homo in statu inimicitiae: ut ergo habeatur justificatio in via *D. Thoma* docentis: peccatum mortale perseverare habitualiter, non tantum in carentia condonationis poenae, sed principaliter in privatione gratiae habitualis, requiritur gratiae infusio. Ast tenendo sententiam *D. Subtilis*, status inimicitiae seu peccatum tolli potest per aliquod æquivalens gratiae justificanti, & hoc æquivalens nonnulli Scotistae docentes: peccatum mortale transeunte actu relinquere solum obligationem ad poenam æternam, dicerent esse remissionem talis obligationis, nempe ad poenam æternam: cum his tamen omnibus manet causam formalem justificationis juxta verba *Trid.* esse gratiam habitualem.

U. Percepi singula, quæro autem ultra: an, quando peccata commissa occurrunt memoriæ, teneatur fidelis de eis actum contritionis elicere?

S. Existimo obligari peccatorem ad actum

ctum contritionis ac doloris, quæ
 adesset oportunitas detestandi pec-
 ta, quæ videretur adesse, si fidelis pe-
 deraret, & deliberatè recogitaret
 licta sua, quibus DEUM graviter
 fendit, tunc enim necesse est habere
 cor contritum & humiliatum, pen-
 tens & compunctum ad obtinenda
 peccatorum veniam, nam in illo actu
 recogitationis, si non interveniret
 splicitia aut dolor, posset dici, quod
 peccator virtualiter sibi complacere
 de peccato, ita *D. Bonav. in 4. d. 11.
 p. 1. a 3. Scot. in 4. d. 49. Q. 4. S. 2. de
 posito, & alij.*

V. Suppono autem non esse necessarium,
 ut poenitens peccata, quæ singulis
 latim reduxit in memoriam, singulis
 tim per distinctos actus detestetur, &
 defleat, sed sufficere, ut omnia simul
 jam recogitata unico detestetur actu
 contritionis?

S. Sufficere lego apud multos Theolo-
 gos, specialiter apud *Scotum in 4. d. 15.*

Q. 1.

Q. 1. a. 3. §. ex hoc pat. Suar, de pœnit.
Disp. 4. Sect. 6. & certè non esse obli-
gatum peccatorem ad eliciendos tot
actus contritionis, quot sunt peccata,
quorum recordatur, apertè colligitur
ex illo *Ezech. 18. in quacunq; hora &c.*
imò hic textus ostendit actum contri-
tionis posse haberi absq; recogitatio-
ne singulorum delictorum in particu-
lari expressè & distinctè, quandoqui-
dem ejusmodi recogitatio postulet
longius tempus, quàm gemitus pecca-
toris, juxta verba Scripturæ, ac pro-
inde ad hoc, ut peccator justificari
possit, satis est, si etiam modico tem-
pore sistat in vehementi suorum pec-
catorum detestatione, cum proposito
confitendi, & satisfaciendi, elicien-
do unicum duntaxat actum contritio-
nis, cadentem super omnia delicta
confusè & generaliter recogitata. Item
satis est si pœnitens, postquam singu-
la peccata mortalia in ordine ad Con-
fessionem distinctè recogitavit, per
uni-

unicam contritionem detestetur
 na, quæ contritio licet una form
 ter, virtualiter tamen erit plurific
 in quantum pœnitens implicite,
 virtualiter detestatur singula, & p
 tus est detestari etiam inculpabil
 oblita, si memoriæ occurrerent. C
 his tamen juxta mentem *D. Seraphi*
 verto optimum esse consilium pec
 tori, ut gravitatem Divinæ offensæ
 vel maximè in gravioribus peccatis
 cogitando (*quantum fieri potest*)
 singulis singillatim conteratur, *ve*
vetq; per singulas noctes lectum suum
 id est: pro singulis delictis lachrym
 fundat, sicq; lectulum suum, nempe
 conscientiam, lavando dealbabit, &
 velut Cælum post pluviam, ita p
 lachrymas puram reddet, animamq;
 suam DEO propinquam faciet, siqu
 dem nihil ita conglutinat & unit Deo
 ut lachryma.

V. Attende! singula peccata mortalia
 debet pœnitens semper confiteri Sa
 cer

cerdoti, ergo etiam de singulis in particulari conteri, ac proinde non valebit contritio peccatorum in genere, quemadmodum supra affirmasti, sicut neque valet Confessio peccatorum in genere?

S. Ità est: singula peccata mortalia necesse est confiteri Sacerdoti, qui utpotè Judex in foro pœnitentiali, ad hoc, ut rectum formet iudicium de singulis, & condignam pro singulis pœnitentiam imponat, debet singulorum gravitates perquirere, & cum sit intellectus finiti, non potest multa singillatim unico actu intellectus percipere, atque ita per enumerationem distinctè illi manifestari debent singula delicta: ast in contritione præterquam quòd non feratur iudicium, actus ille detestationis consideratur à Scrutatore cordium Deo, cujus oculis nuda & aperta sunt omnia, quiq; tam benignus & misericors est, ut dimittat peccata ad verum actum contritionis, cadentem

G non

non solum super delicta singillatim
verum etiam generaliter recogitata
prout videre est in speculo penitenti-
um Magdalena, quæ tot peccatorum
mole gravata, ad JESUM veniens, ce-
tè non nisi generaliter de omnibus de-
lictis contrita audire fuit digna: *re-*
mittuntur tibi peccata tua. An autem
liquando valeat Confessio peccatorum
in genere? placeat formare quæsitam,
quando dabitur occasio discurrendi
de Confessione Sacramentali.

U. Benè est: sed dicitur nunc an habens
contritionem de mortalibus vti talis a-
ctus consequatur etiam remissionem
venialium? vel specialiter dolere de-
beat de venialibus, quæ habet simul
cum mortalibus, ut illorum remissio-
nem obtineat?

S. Lego apud *Bonac. punct. 5.* specia-
lem requiri dolorem, ex eo, quod ve-
nialia peccata sicut stare possunt cum
gratia, ita etiam cum illa contritione,
quæ respicit solum peccata mortalia,

& re-

& remissionem illorum impetrat, ideoque nisi de venialibus actu habeatur specialis dolor juxta hunc Theologum non remittuntur; nonnulli autem Theologi nolentes multiplicare actus doloris, docent: quod si actus contritionis fuerit adeo perfectus, ut ferventissimum DEI amorem includat, deletur etiam venialia simul cum mortalibus, pro quo hanc rationem adducunt: quia venialia, licet non habeant oppositionem cum gratia, habent nihilominus oppositionem cum ferventissimo actu amoris DEI, & consequenter cum contritione talem amorem includente.

U. Percepi singula; quid autem sentis circa magnitudinem, seu intensiorem doloris in contritione?

S. Sentio talem dolorem debere esse maximum appetiatiuè, id est: debet pœnitens dolere ac detestari peccatum appetiatiuè super omne detestabile, quemadmodum amando DEUM

super omnia bona, ità intendi facit a
morem, ut evadat maximò appretiativè:
quoniam non improbabilem ju-
dicem sententiam illorum, qui docent
in contritione: extra Sacram. Pœnit.
requiri etiam intensiorem physicam
actûs, juxta nostram possibilitatem in
gradu soli DEO cognito.

U. Quale fundamentum hujus sen-
tentia?

S. Fundamentum præcipuum adverte
desumptum esse ab authoritate Scrip-
turae requirentis ut dolor in contritio-
ne sit magnus & amarus, ut sit *sicut*
plânctus struthionum in deserto, sicut
plânctus super Unigenitum Jerem. c. 6. Ex
quibus verbis deducunt hi Authores
necessarium esse in contritione dolo-
rem non tantùm appretiativè sumum,
verùm etiam physicè intensum usque
ad gradum soli DEO cognitum, juxta
possibilitatem humanam, ità ut pœni-
tens tristetur ac doleat, quanto majo-
ri potest physico conatu: ideò autem
ad-

adjiciunt ly *in gradu soli DEO cognito*, quia si homo cognoscere posset gradum illum intensiōnis, scire quoque posset, quando esset in statu gratiæ, contra illud *Eccles. 9. nemo scit, an odio, vel amore dignus sit.*

U. Recordor me quidpiam tale legisse, cū ergo tractemus de intensiōne doloris, responde mihi investiganti durationem talis doloris?

S. Brevissimum tempus sufficere pro actu contritiōnis & doloris de peccatis, satis constat ex illo textu repetito: *in quacunq; hora ingemuerit peccator &c.* ego autem dum in hac materia petitus loquerer ad corp̄nitentis, dicerem cum Augustino, non esse satis ut doleat, sed etiam ut doleat se non semper doluisse, & advertat, quod (*juxta verba D. Gregorij Lib. Moral. c. 16.*) mentes fidelium p̄nitentium sine amaritudine esse nesciunt, quorum cordi succrescens amaritudo p̄nitentiæ, dum importunè ingerit illicita quæ

commiserunt, districtum ostendit Ju-
dicem, suppliciorum minas incutit,
pavore animam ferit, pudore confun-
dit, motus illicitos increpat, quæ
quot illis Conditor bona contulerit
quæ & quot ipsi bonis illius mala re-
penderint? numerat, certè diu dolent
ac lugent, eorumq; velut Sapientiam
pœnitentia non est sicca, sed cum hu-
more magnæ ac diurnæ compuncti-
onis: adhortabor itaq; pœnitentem ad
diurnum dolorem de peccatis, & ad-
vertere jubebo, quòd sicut Deus ni-
mum amari non potest, quandoqui-
dem modus amandi DEUM sit sinè mo-
do juxta Mellifluum, ità quoq; dolo-
rem de peccatis quoad affectum non
posse esse nimium, quod inculcare vi-
detur ipsa peccati infinita malitia con-
tra DEUM infinitè bonum. Deniq; cum
Abbate Felice dicam, quòd sicut um-
bram corporis, sic fletum & compun-
ctionem debeant pœnitentes circum-
ferre.

V. Ple-

U. Plena zelo & pietate sunt verba tua, quid autem diceres poenitenti non contrito, qui postularet a te instrui circa modum quo contritio acquiri possit?

S. Inculcato praevidè recursu ad auxilium CHRISTI per orationes, aliaq; pia opera, hortarer poenitentem, ut ante oculos suos poneret multitudinè peccatorum, quibus toties Divinam Majestatem, & proximum suum offendit: item gravissimum odium quo DEUS semper persecutus est peccatum severissimis illud Legibus vetans: item suam erga DEUM ingratitude, quam ostendit peccando: item privationem gratiae, & amissionem omnium donorum, ac consolationum Spiritus Sancti, quietis conscientiae, aliorumq; bonorum: item lucrum quod reportavit ex delictis mortalibus nempe damnationem ac destinationem ad poenas inferni, societatemq; Daemonum in aeternum. Deniq; suaderem ut poenitens intueretur CHRISTUM Crucifixum, &

in hac cruenta effigie attentè confide-
 raret, quid, aut cuius causa sit pecca-
 tum mortale? deoscularetur cum lac-
 crymis ejus sacras manus extensas ad
 amplexum peccatoris sua scelera de-
 testantis, exposceret humiliter ut San-
 guinis Benigni Redemptoris laveretur
 inquinatum, tantisq; maculis detur-
 patum cor suum, perpenderet in dorso
 patientissimi JESU gravitatem suscep-
 tarum iniquitatum nostrarum: & quia
 hæc motiva ducunt per viam timoris,
 transitum facerem ad viam amoris, ac
 hortarer ultra ad mentem D. Melliflui,
 ut pœnitens cogitaret DEUM Benefa-
 ctorem suum, & attolleret oculos ad
 vultum Patris tam boni, tam malus fi-
 lius, ponderando beneficentiam inex-
 plicabilem, largitionem bonorum tantæ
 animi, quam corporis, aversionem ma-
 lorum per custodiam, promissionem
 & præparationem tantorum præmio-
 rum diligentibus se: quod si pœnitens
 instaret quærendo quomodo probabi-
 liter

liter cognoscere posset, se habere contritionem vel attritionem responde-
rem juxtà Bellar. tom. 3. de pœnit. Lib. 2.
c. 5. cum expresso supra dolore de pec-
catis, novitatem seu emendationem
vitæ, certissimum esse veræ pœniten-
tiæ seu contritionis signum.

U. Satis est, transeamus ad alia.

S. Paratus sum respondere ad singula.

QUÆSTIO XII.

De Confessione Sacramentali.

Vicar. Quid est Confessio Sacra-
mental?

S. Est legitima suorum peccatorum ac-
cusatio, facta ore proprio à peccato-
re coram Sacerdote Jurisdictionem
habente ad consequendam illorum re-
missionem per absolutionem.

U. Cur dicis coram Sacerdote? nonne
satis est si confitear adversum me inju-
sticiam meam Domino?

S. Neesse est hominem injusticiam su-
am, & iniquitates contra bonitatem

G 5

DET